

LAULJA III, IV, V

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu. Laulmise kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis III, IV ja V kutsekvalifikatsioon.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid laulja III, IV ja V kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Kultuuri Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Margus Pärtlas	Eesti Muusikaakadeemia
Mati Palm	Eesti Muusikaakadeemia
Arne Mikk	RA Estonia
Elmo Tiisvald	RA Estonia
Tarmo Eespere	RA Estonia
Madis Sander	G. Otsa nimeline Tallinna Muusikakool
Vivian Kallaste	H. Elleri nimeline Tartu Muusikakool
Tiina Keel	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Toomas Velmet	Eesti Interpreetide Liit
Lauri Aav	Eesti Kontsert

Ajavahemikus 4. – 28. veebruar 2004 a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Laulaja III, IV ja V kutsestandard on kinnitatud 28. mail 2004. a. Kultuuri Kutsenõukogu otsusega nr. 4.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutse kvalifikatsiooni nõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutse kvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutse kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub laulja töö vabaaja veetmise, kultuuri- ja spordiasutuste valdkonda, kood 923.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub laulja 2. pearühma “Tippspetsialistid”, kood 2453.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Laulja III, IV, V
Inglise keeles:	Vocalist III, IV, V
Vene keeles:	Вокалист III, IV, V

4 KUTSEKIRJELDUS

Laulja III, IV, V realiseerib oma muusikalist annet ja lauluoskust üksikesinejana, ansambelis ja kooris.

Laulja eesmärgiks on pakkuda kõrgetasemelisi muusikaelamusi, realiseerides oma professionaalseid oskusi.

Laulja töö on varieeruva iseloomuga. Ta võib töötada kollektiivi liikmena, vabakutselise loovisikuna või mujal. Vajalik on pidev enesetäiendamine.

Laulja tunneb oma hääleinstrumenti ehitust ja tehnilisi võimalusi ning oskab neid kasutada: valdab lauljate “pilli”- hääleaparaati, tunneb ettenähtud ulatuses soolo-, ansambli- ja koorirepertuaari ning oskab oma esituses kujundada muusikalist tervikut.

Laulja oskab kuulduliselt sobitada end ansambelisse ja koori, omab noodist lugemise oskust; oskab iseseisvalt harjutades arendada oma professionaalseid vilumusi.

Lauljal on väljaarendatud muusikaline kuulmine ja mälu, harmooniatunnetus ja muusikateoreetilised ning muusikaajaloolised teadmised; ta omab valmisolekut elukestvaks pidevaks iseseisvaks tööks häälega.

Lauljaile on tööks solisti, ansamblisti ja koorilauljana vajalikud alljärgnevad isikuomadused ja võimed:

- musikaalsus, loovus ja artistlikkus;

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- valmisolek tööks terve häälega
- saavutusvajadus;
- kohusetunne, täpsus ja töökus;
- analüüsivõime ja pingetaluvus.

Valitavad kutsealased põhioskused aitavad lauljal leida laiemat rakendust.

Laulja III kutsevalifikatsiooni taotlemisel on soovitatav kutsekeskharidus, nõutav oskus laulda soolorepertuaari ja lugeda noodist erinevaid ansambli- ja kooripartiisid ettenähtud mahus vastavalt kutsekeskhariduse õppeprogrammile ja tasemel.

Laulja IV kutsevalifikatsiooni taotlemisel on soovitatav erialane kõrgharidus ja 1-aastane töökogemus professionaalse lauljana.

Laulja V kutsevalifikatsiooni taotlemisel on nõutav erialane kõrgharidus, kandvad soolopartiid kutselistel lavadel, edukas esinemine rahvusvahelistel konkurssidel või kutselistes ooperiteatrites või osalemine rahvusvahelistes muusikaprojektides.

Täpsemad kutseomistamise tingimused fikseeritakse kutseomistamise korras.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED

5.1 Üldoskused ja –teadmised (vt lisa B)

5.1.1 Majandus – algtase

5.1.2 Õigusaktid - algtase

1) kutsealaga seotud õigusaktid

2) tööõigus

5.1.3 Töökeskkonna ohutus ja tervishoid

5.1.4 Suhtlemine

5.1.5 Keeleoskus (vt lisa C)

1) eesti keel – kesktase

2) kaks võõrkeelt – III tase üks kesktase ja üks algtase

3) inglise-, saksa-, itaalia- või vene keel – IV, V 2 võõrkeelt kesktasemel

5.1.6 Arvuti kasutamine – moodul AO1-AO3 ja AO7 (punktid 1,3,5, vt lisa D)

5.1.7 Kutse-eetika

5.2 Põhioskused ja –teadmised III – algtase, IV – kesktase, V – kõrgtase (5.2.1-5.2.11)

5.2.1 Laulmine

5.2.2 Vokaalmetoodika alused

5.2.3 Stiililiselt mitmekülgse soolo- ja ansamblirepertuaari esitamine

5.2.4 Ansambli laul

5.2.5 Koorilaul – V nõue puudub

5.2.6 Hääle tervishoid, foniaatria – tase puudub

5.2.7 Lavaline esinemine ja näitlejameisterlikkus

5.2.8 Iseseisev töö repertuaariga

5.2.9 Lehest lugemine (*Prima vista*)

5.2.10 Foneetika (itaalia, saksa, ladina, vene)

5.2.11 Solfedžo

5.2.12 Elementaarteooria – III, IV, V algtase

5.2.13 Harmoonia – V kesktase

5.2.14 Muusikalised vormid – V kesktase

5.2.15 Muusikaajalugu – V kesktase

- 5.2.16 Klaverimäng – V kesktase
- 5.2.17 Analüüs – III nõue puudub; IV, V kesktase
- 5.2.18 Polüfoonia – III nõue puudub; IV, V kesktase

5.3 Lisaoskused ja –teadmised (vabalt valitavad)

- 5.3.1 Dirigeerimine
- 5.3.2 Kirikumuusika
- 5.3.3 Noodigraafika ja muusika arvutiprogrammid
- 5.3.4 Produtsenditöö
- 5.3.5 Helisalvestus

5.4 Isikuomadused ja võimed. Elanikkonna keskmisest kõrgemad peavad lauljal olema:

- 1) muusikalised võimed
- 2) loovus, loomingulisus
- 3) artistlikkus
- 4) valmisolek meeskonnatööks
- 5) pingetaluvus
- 6) järjekindlus, enesedistsipliin
- 7) vastutustunne
- 8) saavutusvajadus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomaduste.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevat nõuet on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutaval teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid